

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
W KATOWICACH

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel. /Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dn.15.01.2002r.

RKT-565-w-10/01/MK

DECYZJA nr RKT-02/2002

Na podstawie art.104 k.p.a w związku z art.85 ust.1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000r. Nr 122, poz.1319 oraz z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800), w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **odmawia się wszczęcia** postępowania antymonopolowego na wniosek z dnia 04.09.2001r. wniesiony przez Joachima L.-Zakład Pogrzebowy w Tarnowskich Górach; Jana G.-Zakład Pogrzebowy w Tarnowskich Górach-Strzybnicy; Bernadetę F., Jerzego F., Filipa F.- Zakład Pogrzebowy „FUCHS“ s.c. w Tarnowskich Górach; Eugeniusza K.-Usługi Pogrzebowe w Tarnowskich Górach; Dariusza Sz.-Usługi Pogrzebowe w Bytomiu; Jana Sz. Zakład Pogrzebowy w Radzionkowie, w sprawie nakazania zaniechania stosowania przez współników spółki cywilnej Bolesława K., Elżbietą K. i Agnieszką K. prowadzących działalność gospodarczą jako Zakład Usług Pogrzebowych s.c. „KOZIŃSKI” oraz przez Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych Prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza w Tarnowskich Górach i Dom Pomocy Społecznej „PRZYJAŹŃ” w Tarnowskich Górach, porozumienia ograniczającego konkurencję, o jakim mowa w art.5 ust.1 pkt 6 w/w ustawy polegającego na ograniczaniu dostępu do rynku lub eliminowaniu z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem, gdyż w sposób oczywisty z informacji zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Prezesa Urzędu wynika, że nie naruszono zakazu określonego w art.5 ust.1 pkt 6 w/w ustawy.

Uzasadnienie

W dniu 04.09.2001r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Katowicach wpłynął wniosek Joachima L.-Zakład Pogrzebowy w Tarnowskich Górach; Jana G.-Zakład Pogrzebowy w Tarnowskich Górach-Strzybnicy; Bernadetę F., Jerzego F., Filipa F.- Zakład Pogrzebowy „FUCHS“ s.c. w Tarnowskich Górach; Eugeniusza K.-Usługi Pogrzebowe w Tarnowskich Górach; Dariusza Sz.-

Usługi Pogrzebowe w Bytomiu; Jana Sz.-Zakład Pogrzebowy w Radzionkowie (zwani dalej Wnioskodawcami), w sprawie nakazania zaniechania naruszenia przez Bolesława K., Elżbietę K. i Agnieszką K. prowadzących działalność gospodarczą jako Zakład Usług Pogrzebowych s.c. „KOZINSKI” (zwani dalej Państwo K.) przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000r. Nr 122, poz. 1319 oraz z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800)-zwana dalej ustawą antymonopolową. Złożony wniosek zawierał m.in. zarzut zawarcia przez Państwa K. porozumienia z Domem Pomocy Społecznej dla Dorosłych Prowadzonych przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza w Tarnowskich Górach (zwany dalej DPS prowadzony przez Kościół) oraz Dom Pomocy Społecznej „PRZYJAŹN” w Tarnowskich Górach (zwany dalej DPS „PRZYJAŹN”) polegającego na ograniczeniu Wnioskodawcom przez w/w dostępu do rynku świadczenia usług pogrzebowych, w czym Wnioskodawcy upatrywali naruszenia art.5 ust.1 pkt 6 ustawy antymonopolowej.

Zgodnie z art. 85 ust. 2 ustawy antymonopolowej, przed wydaniem postanowienia o wszczęciu lub decyzji o odmowie wszczęcia postępowania antymonopolowego Prezes Urzędu może przeprowadzić postępowanie wyjaśniające o jakim mowa w art.43 tej ustawy. Powyższy zarzut zawarty we wniosku z dnia 04.09.2001r. został zbadany oddzielnie od pozostałych zarzutów, w ramach niniejszego oddzielnego postępowania wyjaśniającego.

Postępowanie wyjaśniające zostało wszczęte w celu sprawdzenia, czy istnieją uzasadnione przesłanki do wszczęcia postępowania antymonopolowego w sprawie sformułowanego przez Wnioskodawców zarzutu zawarcia pomiędzy Państwem K., a obydwoma DPS-ami, porozumienia o jakim mowa w art. 5 ust.1 pkt 6 ustawy antymonopolowej, polegającego na ograniczaniu dostępu do rynku lub eliminowaniu z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem.

Zdaniem wnioskodawców, porozumienie o jakim mowa powyżej polega na zleceniu przez obydwu DPS-y, wykonywania pogrzebów osób zmarłych w tych domach wyłącznie zakładowi pogrzebowemu Państwa K. Na skutek tego porozumienia, zdaniem wnioskodawców, są oni eliminowani z rynku wykonywania usług pogrzebowych.

Warunkiem niezbędnym do zastosowania przepisów ustawy antymonopolowej jest stwierdzenie, iż zgodnie z art. 1 ust. 1 w/w ustawy wniosek dotyczy ochrony interesu publicznoprawnego przedsiębiorców i konsumentów.

W toku postępowania wyjaśniającego prowadzonego pod sygnaturą RKT-565-w-08/01/MK, na skutek wniosku tych samych przedsiębiorców oraz skierowanego również przeciwko Państwu K., oraz niniejszego postępowania wyjaśniającego ustalono, iż Państwo K. świadczą usługi pogrzebowe na terenie Powiatu Tarnowskie Góry. Większość pogrzebów jest wykonywana na terenie Gminy Tarnowskie Góry, jedynie mniejsza część z nich jest wykonywana w innych Gminach tego Powiatu np. Radzionkowie, Zbrosławicach, Tworogi i Miasteczku Śląskim (karta nr 65).

Na rynku usług pogrzebowych Państwo K. działają w warunkach konkurencji. Konkurentami Państwa K. są Wnioskodawcy tego postępowania antymonopolowego, którzy uważają, iż działalność Państwa K. oraz obydwu DPS-ów, narusza zasady konkurencji na rynku usług pogrzebowych. Tak więc skutkami ewentualnego porozumienia pomiędzy Państwem K. oraz DPS-ami czują się dotknięci wszyscy ich konkurenci w Gminie i Powiecie Tarnowskie Góry, a także jeden zakład pogrzebowy z terenu innego Powiatu tj. Dariusz Sz. -Usługi Pogrzebowe w Bytomiu. Powyższe

świadczy o tym, iż skutkami działalności Państwa K., mógł być dotknięty szerszy krąg uczestników rynku tj. konkurenci tej firmy działający w Gminie i Powiecie Tarnowskie Góry, a także i zakład pogrzebowy z innego powiatu, co zdaniem organu antymonopolowego może świadczyć o naruszeniu interesu publicznoprawnego.

Ponadto celem postępowania wyjaśniającego było sprawdzenie, czy mogło dojść do naruszenia art.5 ust.1 pkt 6 w/w ustawy.

Zgodnie z w/w przepisem zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające na ograniczeniu dostępu do rynku lub eliminowanie z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem. Zgodnie z art.6 ust.1 pkt 2 ustawy antymonopolowej, zakazu o jakim mowa w art.5 ust.1 pkt 6 nie stosuje się do porozumień zawieranych między przedsiębiorcami działającymi na różnych szczeblach obrotu, których łączny udział w rynku w roku kalendarzowym poprzedzającym zawarcie porozumienia nie przekracza 10%.

Wobec czego jednym z warunków koniecznych do stwierdzenia porozumienia o jakim mowa w art.5 ust.1 pkt 6 ustawy antymonopolowej, jest zbadanie czy udział w rynku stron porozumienia w roku kalendarzowym poprzedzającym rok zawarcia porozumienia przekroczył 10%.

Jak wynika z informacji zebranych w postępowaniu RKT-565-w-08/01/MK, zakład Państwa K. prowadzi swoją działalność na rynku usług pogrzebowych w Tarnowskich Górach od 22 lat.

Na rynku usług pogrzebowych w Powiecie Tarnowskie Góry (gdyż pod względem geograficznym Państwo K. oraz jego konkurenci działają na terenie całego Powiatu Tarnogórskiego-wniosek w aktach sprawy RKT-565-w-08/01/MK), obecnie Państwo K. posiadają około 73% udziału w rynku. (Średnio w powiecie umiera około 57 osób miesięcznie, natomiast Państwo K. wykonują średnio 42 pogrzeby miesięcznie. Tym samym rocznie w powiecie umiera około 680 osób z czego około 500 pogrzebów wykonują Państwo K.).

Jednakże dla niniejszej sprawy zgodnie z art.6 ust.1 pkt 2 ustawy, konieczne jest ustalenie roku, w którym, doszło do zawarcia współpracy pomiędzy Państwem K., a: DPS „PRZYJAŹŃ” oraz DPS prowadzonym przez Kościół, oraz ustalenie łącznego udziału w rynku w roku poprzedzającym zawarcie porozumienia.

Jak wynika z posiadanych informacji, Państwo K. nie są w stanie podać dokładnej daty podjęcia współpracy z poszczególnymi DPS-ami. Jednakże ich zdaniem wykonują w każdym roku tylko kilka pogrzebów z każdego z tych DPS-ów.

Zdaniem Dyrekcji DPS „PRZYJAŹŃ” współpraca najprawdopodobniej rozpoczęła się w 1993r. Z racji tego, iż Dom ten otworzono 01.10.1992r., w 1992r. nie było zgonów mieszkańców tego domu. Natomiast obecnie ilość zgonów w tym domu wynosi około 10-12 rocznie.

Drugi z Domów natomiast uważa, iż najprawdopodobniej do rozpoczęcia współpracy z Państwem K. doszło w 1997r. Dom korzystał wtedy z usług również i innych firm, jednakże z racji braku rzetelności w wykonywaniu usług, obecnie Dom zleca wykonywanie usług tylko Państwu K. W 2000r. i 2001r. firma ta wykonała tylko 3 pogrzeby mieszkańców tego domu.

Wobec powyższych wyjaśnień można przyjąć, iż dzięki współpracy z oboma Domami Pomocy Społecznej Państwo K., wykonują około 15 pogrzebów rocznie osób mieszkających w obu DPS-ach.

Firma Państwa K. działa na rynku usług pogrzebowych od 22 lat. Obecnie na terenie Powiatu Tarnowskie Góry posiada na tak określonym rynku 73% udział. Wobec czego można przyjąć, iż od 1992r. czyli od roku rozpoczęcia współpracy z DPS „PRZYJAŹŃ”, oraz w 1996r. (rok poprzedzający prawdopodobne rozpoczęcie współpracy z DPS prowadzonym przez Kościół), udział tego przedsiębiorcy, na terenie Powiatu Tarnowskie Góry zarówno w 1992 jak i w 1996r. nie był niższy niż 10%. Jak wynika z powyższych ustaleń Państwo K. wykonują około 10-15 pogrzebów rocznie mieszkańców obu Domów. Jednakże tak mała ilość przy łącznej liczbie około 500 pogrzebów rocznie, świadczy o tym, iż wykonywanie pogrzebów mieszkańców obu Domów Pomocy Społecznej, nie ma większego wpływu na udział w rynku właściwym.

Udział w rynku usług pogrzebowych Państwa K. w roku poprzedzającym rok zawarcia współpracy z każdym z tych Domów tj. zarówno w 1992r. jak i 1996r., był znacznie większy niż 10% i wynosił około 70%. Zgony mieszkańców obydwu domów wynosiły średnio 1 miesięcznie, co przy średniej liczbie 57 zgonów w całym Powiecie, daje mniej niż 2%.

Przepis art.6 ust.1 pkt 2 stanowi iż, do zastosowania przepisów art.5 ust.1 pkt 6 konieczne jest przekroczenie przez uczestników porozumienia 10% łącznego udziału w rynku.

Wobec czego, aby porozumienie zawarte pomiędzy Państwem K. a każdym z Domów Pomocy Społecznej, mogło podlegać ocenie w świetle art.5 ust.1 pkt 6 konieczne jest, wykazanie iż łączny udział w rynku usług pogrzebowych Państwa K. oraz DPS „PRZYJAŹŃ” oraz Państwa K. oraz DPS prowadzonego przez Kościół, jest nie mniejszy niż (...)%.

Jak wykazano powyżej w każdym roku umiera zaledwie kilkoro z mieszkańców każdego z tych Domów, co przy ogólnej ilości zgonów w Powiecie Tarnowskie Góry daje około (...)% zgonów. Jednakże z racji tego, iż udział w rynku usług pogrzebowych Państwa K. od wielu lat jest bardzo wysoki i wynosi około (...)%, należy przyjąć iż łączny udział w rynku zarówno Państwa Kozińskich oraz DPS „PRZYJAŹŃ” a także Państwa Kozińskich oraz DPS prowadzonego przez Kościół, przekracza (...)%.

Wobec czego porozumienie zawarte pomiędzy Państwem K. oraz DPS „PRZYJAŹŃ” a także Państwem K. a DPS prowadzonym przez Kościół, mogło podlegać ocenie w świetle art.5 ust.1 pkt 6 ustawy antymonopolowej.

Jednakże warunkiem koniecznym do zakazania porozumienia o jakim mowa w art.5 ust.1 pkt 6 jest wykazanie, iż celem lub skutkiem tego porozumienia było wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym.

Jak wynika z informacji przekazanej przez DPS „PRZYJAŹŃ”, jest on jednostką organizacyjną pomocy społecznej należąca do powiatu i jednostką budżetową. Natomiast Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach, jest jednostką budżetową Gminy. Z racji tego, iż zgodnie z art.10 ust.2 pkt 5 ustawy z dnia 29.11.1990r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 1998r. Nr 64, poz. 414), do zadań

własnych Gminy z zakresu pomocy społecznej należy m.in. sprawienie pogrzebu, organizacją pogrzebu osób pozostających pod opieką ośrodka pomocy publicznej zajmuje się MOPS. W celu wykonania zadań wynikających z powołanej powyżej ustawy o pomocy społecznej, MOPS zgodnie z przepisami art.71 ust.1 pkt 7 ustawy o zamówieniach publicznych, zawarł w dniu 04.01.2001r. z Państwem K. umowę dotyczącą wykonania pogrzebu osób pozostających pod opieką ośrodka pomocy społecznej. Jak wynika z wyjaśnień DPS „PRZYJAŹŃ” przesłanych w dniu 07.12.2001r. w razie zgonu mieszkańca domu nie posiadającego rodziny, o zgonie zostaje powiadomiony MOPS w Tarnowskich Górach, który zgodnie z art.10 ust.2 pkt 5 ustawy z dnia 29.11.1990r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 1998r. Nr 64 poz.414) zajmuje się organizacją pogrzebu. W przypadku, gdy zmarły mieszkaniec posiada rodzinę, bliscy zmarłego decydują o zakładzie pogrzebowym, który ma dokonać pochówku. Z powyższego wynika, iż w przypadku zgonu mieszkańca domu który nie posiada krewnych, dyrekcja Domu powiadamia o zgonie MOPS w Tarnowskich Górach, który zgodnie z zawartą umową zleca wykonanie pogrzebu firmie Państwa K.

Umowa pomiędzy MOPS, a firmą Państwa K., która jako jedyna może w takich przypadkach organizować pogrzeb, została zawarta zgodnie z przepisami ustawy o zamówieniach publicznych. Do zawarcia umowy w taki sposób zobowiązywały MOPS obowiązujące przepisy. Wobec czego nie można DPS „PRZYJAŹŃ” oraz Państwu K. postawić zarzutu, iż poprzez zlecenie przez Dom tylko temu przedsiębiorcy wykonywania pogrzebów, ich celem było wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji. Informowanie przez DPS „PRZYJAŹŃ”, MOPS o zgonie mieszkańca Domu, który nie posiada bliskich mogących zorganizować pochówek, a następnie zlecenie wykonania pochówku Państwu K., jest zgodne z przytoczonymi powyżej przepisami ustawy o pomocy społecznej, a także z łączącą MOPS z Państwem K. umową.

Wobec czego zarzut wnioskodawców o wyeliminowaniu ich, przez Państwa K. oraz DPS „PRZYJAŹŃ” z rynku usług pogrzebowych, o jakim mowa w art.5 ust.1 pkt 6 ustawy antymonopolowej jest bezzasadny.

Podobny zarzut skierowali wnioskodawcy względem DPS-u prowadzonego przez Kościół oraz Państwu K.

Powyższy Dom działa na podstawie warunkowego zezwolenia z dnia 14.09.2001r. wydanego przez Wojewodę Śląskiego. Dom jest prowadzony przez Zgromadzenie Zakonne Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza w Tarnowskich Górach. Tak więc jest Domem prowadzonym przez Kościół Katolicki. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10.06.1994r. o zamówieniach publicznych, kościelne osoby prawne tj. Domy Pomocy Społecznej prowadzone przez Zgromadzenia Zakonne Kościołów nie mają obowiązku stosowania w/w ustawy. Zgodnie z przepisami regulaminu w/w Domu, nie jest on jednostką budżetową, ani zakładem budżetowym, ale jest placówką własną Zgromadzenia, które jest osobą prawną.

Jak wynika z posiadanych informacji, DPS prowadzony przez Kościół, prowadzi współpracę z Państwem Kozińskim od 1997r. Jednakże w tym czasie usługi pogrzebowe oprócz Państwa K. wykonywał zakład Pana L. oraz MPGK w Tarnowskich Górach. MPGK od czasu jego rozwiązania nie wykonuje już usług pogrzebowych. Obecnie w przypadku, gdy osoba zmarła w DPS-ie prowadzonym przez Kościół nie posiada bliskich, którzy mogliby zorganizować pochówek, organizacja pochówku jest zlecana firmie Państwa K. Firma ta jak uważa Dyrekcja

DPS prowadzonego przez Kościół ma opinię rzetelnej, uczciwej i punktualnej, a pracownicy Państwa K. nie są osobami będącymi pod wpływem alkoholu (karta nr 524- postępowania RKT-565-s-08/01/MK., kserokopia w aktach niniejszej sprawy). Tym samym można stwierdzić, iż przyczyną zaprzestania zlecenia pochówku innym firmom pogrzebowym, była zdaniem DPS-u prowadzonego przez Kościół, zła jakość świadczonych usług. Dlatego też dyrekcja Domu postanowiła o korzystaniu z usług pogrzebowych, jej zdaniem rzetelnej, uczciwej i punktualnej firmy, którzy pracownicy potrafią zachowywać się w sposób godny. Wobec czego należy stwierdzić, iż zrezygnowanie z usług innych firm pogrzebowych, którym wcześniej DPS zlecał wykonanie usługi pogrzebowej w tym i Panu L., nastąpiło w sposób zgodny z zasadami zdrowej konkurencji w gospodarce wolno rynkowej, w której szansę bytu na rynku mają firmy potrafiące we właściwy sposób konkurować oraz zdobywać swoich klientów. Dyrekcja w/w domu miała prawo zlecić wykonanie usługi pogrzebowej firmie, która jej zdaniem jest rzetelna i gwarantuje dobrą jakość świadczonej usługi.

W takim stanie rzeczy zarzut postawiony w/w Domowi Pomocy Społecznej, iż wraz z Państwem K. wyeliminował firmę jednego z Wnioskodawców oraz innych potencjalnych konkurentów z rynku, jest nie uzasadniony.

Wobec czego zarzut Wnioskodawców o wyeliminowaniu ich, przez Państwa K. oraz DPS prowadzony przez Kościół, z rynku usług pogrzebowych o jakim mowa w art.5 ust.1 pkt 6 ustawy antymonopolowej jest bezzasadny.

Tym samym wszczęcie postępowania antymonopolowego o stwierdzenie istnienia zakazanego porozumienia o jakim mowa w art.5 ust.1 pkt 6 ustawy antymonopolowej jest bezzasadne.

Artykuł 85 ust.1 ustawy antymonopolowej stanowi, iż Prezes Urzędu w drodze decyzji może odmówić wszczęcia postępowania antymonopolowego, jeżeli w sposób oczywisty z zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Prezesa Urzędu informacji wynika, że nie naruszono zakazu określonego w art.5 tej ustawy.

Z informacji, jakie przedstawiono powyżej wynika, iż charakter współpracy Państwa K. z oboma DPS-ami, w sposób oczywisty świadczy o tym, iż nie naruszono zakazu o jakim mowa w art.5 ust.1 pkt 6 ustawy antymonopolowej.

Współpraca Państwa K. z DPS „PRZYJAŹŃ” jest wynikiem umowy zawartej zgodnie z przepisami prawa pomiędzy tymi przedsiębiorcami oraz MOPS w Tarnowskich Górach. Natomiast nawiązanie przez DPS prowadzony przez Kościół współpracy z Państwem K. jest wynikiem konkurencji na rynku usług pogrzebowych, w której usługodawcy zlecają wykonanie usługi ich zdaniem rzetelnym i uczciwym przedsiębiorcom. Z powyższych ustaleń wynika w sposób oczywisty, iż zarówno przez Państwa K. jak i obydwaj Domu Pomocy Społecznej nie został naruszony art.5 ust.1 pkt 6 ustawy antymonopolowej.

Dlatego też celowe jest w niniejszej sprawie wydanie decyzji o jakiej mowa w art.85 ust.1 ustawy antymonopolowej, tj. decyzji odmawiającej wszczęcia postępowania antymonopolowego, gdyż z posiadanych przez organ antymonopolowy informacji wynika w sposób oczywisty, że nie naruszono zakazu o jakim mowa w art.5 ust.1 pkt 6 w/w ustawy.

Wobec powyższego organ antymonopolowy orzekł jak w sentencji niniejszej decyzji.

Od niniejszej decyzji służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Katowicach w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji.

DYREKTOR DELEGATURY

Urzędu Ochrony Konkurencji

i Konsumentów w Katowicach

ALICJA KRAL